

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu LIFE+ i V priorytetu PO liŚ w Polsce

Andrzej Muter

**Kierownik Wydziału ds. V osi PO liŚ i LIFE+
NFOŚiGW**

Struktura prezentacji

- LIFE+ Informacje ogólne
- Komponenty tematyczne LIFE+
- Rola NFOŚiGW we wdrażaniu LIFE+ w Polsce
- Rola NFOŚiGW we wdrażaniu V priorytetu PO IiŚ

Początki programu LIFE

Jednolity Akt Europejski
(1986)

+

V Program Działań
na Rzecz Środowiska (1993)

LIFE I (1992-1995)

5 komponentów, dofinansowanie 30 – 100%

LIFE II (1995-1999)

Rozszerzenie UE, zwiększenie budżetu, 3 komponenty

LIFE III (1999-2004) + 2

Rozszerzenie UE, zwiększenie budżetu

- Łącznie ponad 2700 projektów
- Wartość projektów 4 mld euro (1,36 mld euro dofinansowania z KE)

Okres wdrażania i budżet programu

- Program wdrażany w l. 2007-2013 (ostatni nabór)
- Projekty mogą być realizowane po 2013 r.
- Coroczne nabory wniosków

Budżet całkowity programu	2 143 000 000 euro
działalność DG ENVI	471 000 000 euro
wsparcie projektów indywidualnych	1 671 000 000 euro
Alokacja dla Polski	rocznie ok. 10 000 000 euro

Alokacja nie wykorzystana w danym roku „przepada”.

„Finansowanie poprzez LIFE+ mogą otrzymywać jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne.”

Art. 7 Rozporządzenia ws. LIFE+

Każdy podmiot zarejestrowany na terytorium Wspólnoty Europejskiej

1. podmioty publiczne
2. podmioty prywatne o charakterze komercyjnym
3. podmioty prywatne o charakterze niekomercyjnym
(w tym organizacje pozarządowe)

Zasady współfinansowania

Maksymalna stawka współfinansowania

50% kosztów kwalifikowalnych (dla projektów mających na celu ochronę gatunków i siedlisk priorytetowych – **do 75% k.k.**)

Lista gatunków ptaków priorytetowych dla LIFE+:

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/index_en.htm

Wyplata dotacji

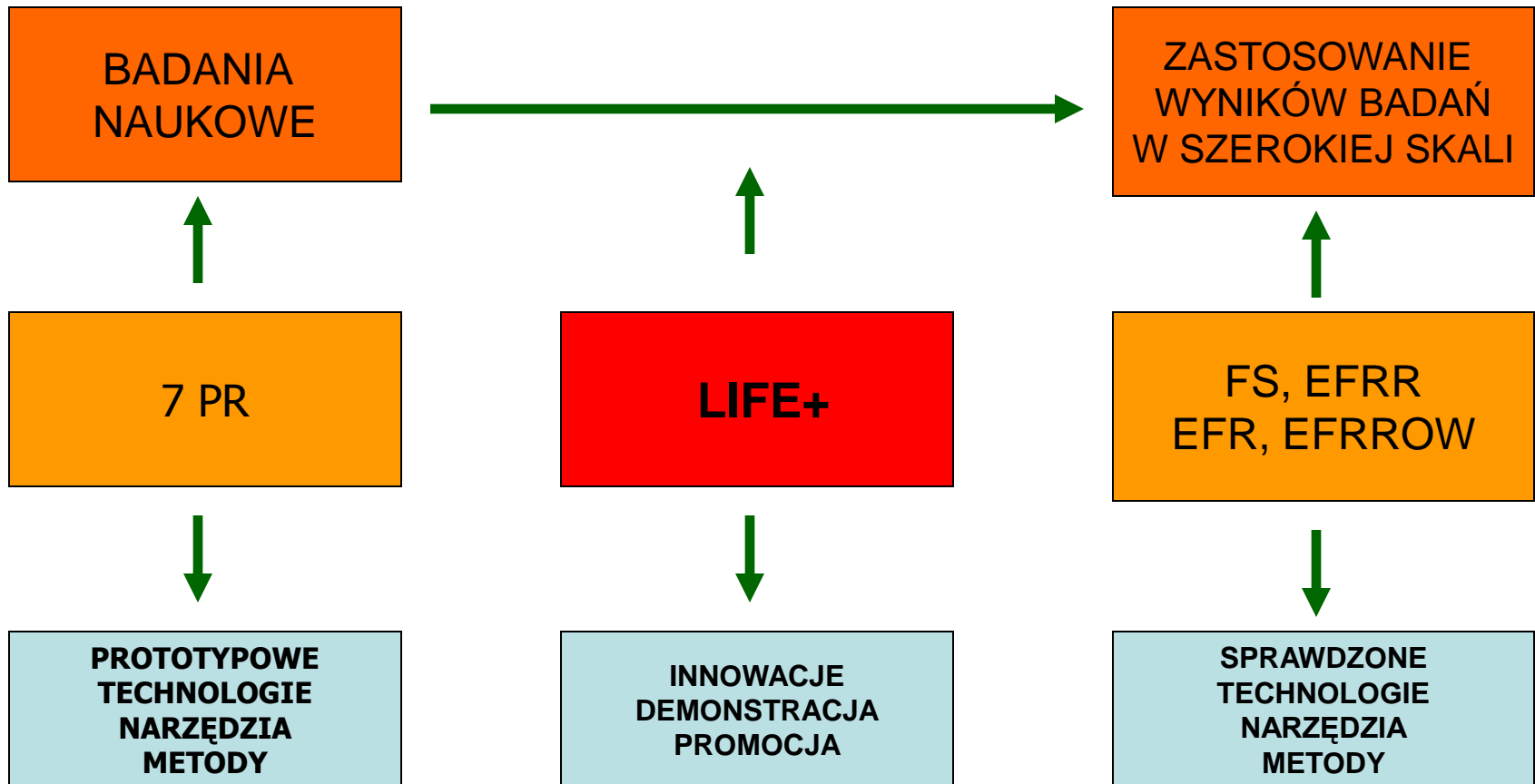
40% (zaliczka) / **30%** (płatność pośrednia) / **30%** (płatność końcowa)

Gwarancje bankowe

Wymagane od podmiotów prywatnych jeśli płatność przekracza 300 000 euro
(Bank Gospodarstwa Krajowego - http://fpu.bgk.pl/fpu_lifeplus.jsp)

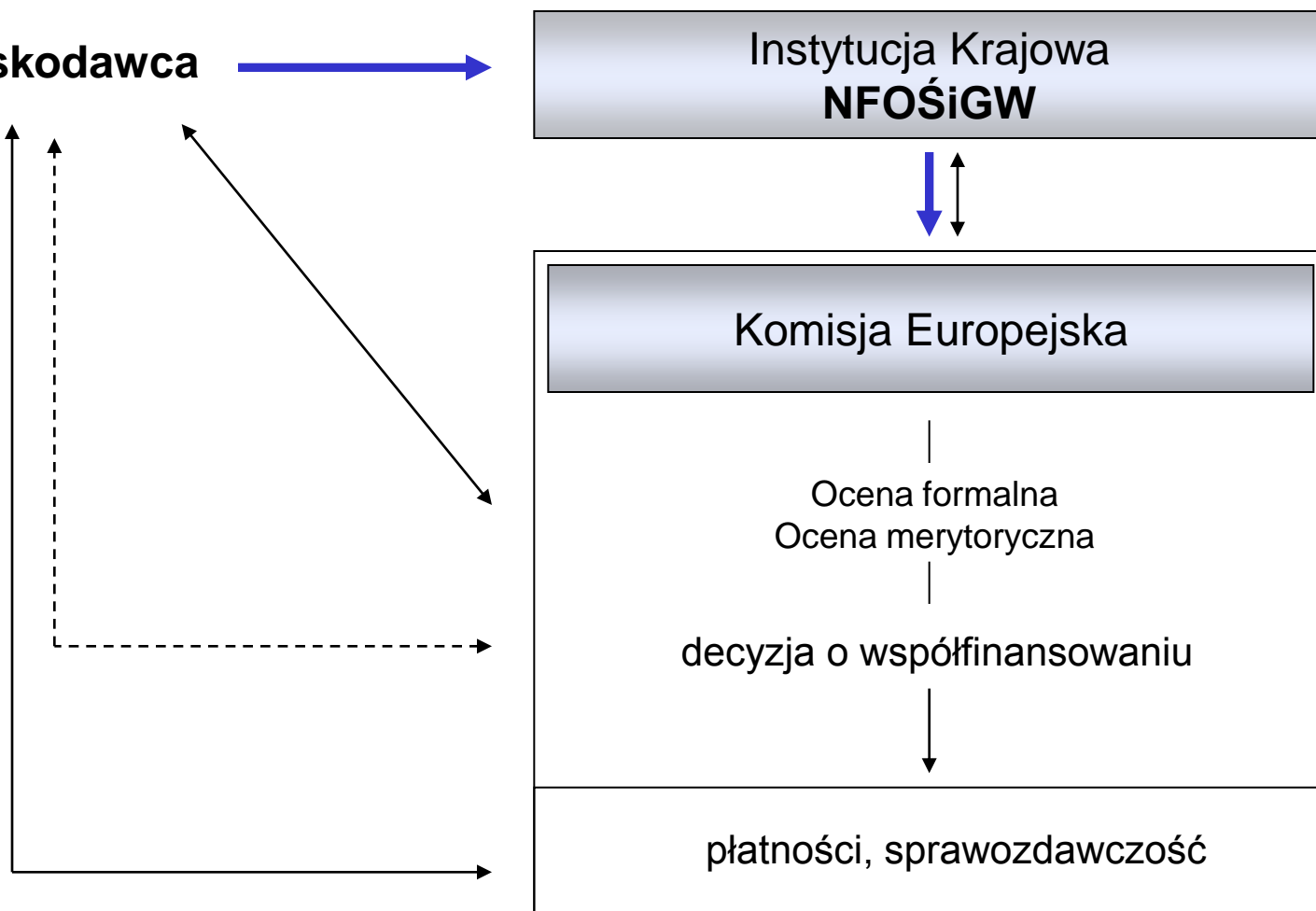
Nie określono minimalnej wartości projektu

Miejsce LIFE+ w systemie instrumentów finansowych wspierających ochronę środowiska

Ocena wniosków i wybór projektów

Wnioskodawca

Komponenty tematyczne LIFE+

Komponenty tematyczne

Komponent I - Przyroda i różnorodność biologiczna

- ochrona gatunków lub siedlisk priorytetowych sieci Natura 2000
- projekty przyczyniające się do powstrzymania procesu spadku różnorodności biologicznej

Komponent II - Polityka i zarządzanie w zakresie środowiska

- rozwój i wdrażanie nowych podejść, technologii, praktyk w zarządzaniu środowiskiem
- wdrażanie polityki ochrony środowiska UE
- wzrost udziału społeczeństwa w zarządzaniu i ochronie środowiska

Komponent III - Informacja i komunikacja

- kampanie mające na celu zwiększenie świadomości społecznej w kwestiach związanych z ochroną środowiska
- kampanie informacyjne, szkolenia ws. zapobiegania pożarom lasów

Rodzaje projektów

LIFE+ Przyroda: *najlepsze praktyki lub demonstracyjne;*

LIFE+ Różnorodność biologiczna: *innowacyjne i/lub demonstracyjne;*

LIFE+ Polityka i zarządzanie w zakresie środowiska: *innowacyjne i/lub demonstracyjne;*

LIFE+ Informacja i komunikacja: *ogólnokrajowe kampanie informacyjne podnoszące świadomość społeczną oraz inne działania komunikacji społecznej dotyczące ochrony przyrody i/lub środowiska.*

Wsparcie procesu wdrażania europejskiej polityki ochrony przyrody oraz działań dążących do zachowania różnorodności biologicznej.

Ochrona żubra w Puszczy Białowieskiej [LIFE06 NAT/PL/000105]

Beneficjent: Zakład Badania Ssaków PAN i inne podmioty (m. in. BPN/RDLP Białystok)

Cele

- Poprawa sytuacji żubra na Podlasiu oraz zapewnienie długoterminowej ochrony i zachowania gatunku.
- Poprawienie dostępności pożywienia i wody dla żubra
- Określenie lokalizacji korytarzy ekologicznych i ich zabezpieczenie
- Podnoszenie akceptacji gatunku wśród lokalnej społeczności.

Działania

- **w środowisku** (rekultywacja łąk, budowa wodopojów, sadzenie i ochrona drzewo owocowych, tworzenie miejsc dokarmiania zwierząt);
- **zapobiegawcze** (ochrona obszarów rolniczych, dzierżawa gruntów przeznaczonych dla żubrów
- **monitoring żubrów** (inwentaryzacja, rozmieszczenie i rozprzestrzenianie się żubrów przy użyciu telemetrii satelitarne, genetyczny populacji żubrów)
- **korytarze ekologiczne** (audyt, wprowadzenie korytarzy ekologicznych do pzp)
- **Rozpropagowanie** (konsultacje społeczne, seminaria, konferencje, ulotki)

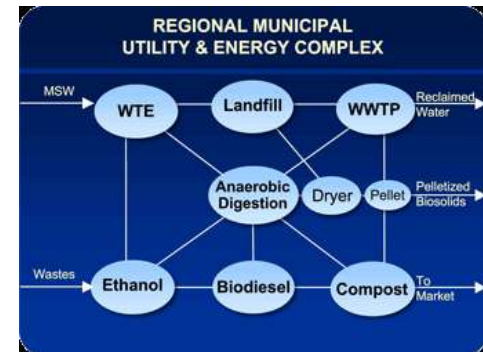

Przyroda i Różnorodność biologiczna

Przyroda	Różnorodność biologiczna
Wyłącznie realizacja postanowień dyrektyw „siedliskowej i „ptasiej”	Nawiązujące do komunikatu Komisji: <i>„Zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej do roku 2010 i w przyszłości - Utrzymanie usług ekosystemowych na rzecz dobrobytu człowieka”</i>
Najlepsze praktyki i/lub demonstracja	Demonstracja i/lub innowacja
Długoterminowe i trwałe działania dot. siedlisk i gatunków istotnych dla sieci Natura 2000	Działania demonstrujące możliwość zwiększenia różnorodności biologicznej
Wykup gruntów, długoterminowa dzierżawa	Dzierżawa gruntów lub opłaty kompensacyjne za użytkowanie
Infrastruktura i wyposażenie kwalifikowalne w 100%	Infrastruktura i wyposażenie kwalifikowalne częściowo
Maksymalne dofinansowanie 75%	Maksymalne dofinansowanie 50%

- wkład w rozwój i prezentację innowacyjnej polityki, technologii, metod i instrumentów;
- wkład w konsolidację wiedzy na rzecz rozwoju, monitoringu i oceny polityki ustawodawstwa na rzecz środowiska;
- wspieranie tworzenia i wdrażania technik monitorowania i oceny stanu środowiska oraz czynników presji i reakcji z nimi związanych;
- wspieranie wdrażania wspólnotowej polityki na rzecz środowiska, szczególnie na szczeblu lokalnym i regionalnym;

Zgłaszane projekty mogą dotyczyć jednego z kilkunastu obszarów tematycznych

- „ Zmiany klimatu”**
- „ Woda”**
- „ Powietrze”**
- „ Gleby”**
- „ Środowisko miejskie”**
- „ Hałas”**
- „ Chemikalia”**
- „ Środowisko i zdrowie”**
- „ Odpady i zasoby naturalne”**
- „ Lasy”**
- „ Innowacje”**
- „ Kierunki strategiczne”**

Rekultywacja jezior Jelonek i Winiary metodą inaktywacji fosforu w osadach dennych

Beneficjent: Miasto Gniezno

Cele

- powstrzymanie postępującej eutrofizacji jezior
- poprawa jakości wód, zwiększenie różnorodności biologicznej
- zwiększenie atrakcyjności obszaru dla potrzeb rekreacji
- nawiązanie międzynarodowej współpracy naukowej
- poprawa ogólnego stanu wód w dorzeczu Odry

Działania

- zmniejszenie stężenia biogenów metodą wiązania w osadach dennych
- monitorowanie jakości wód
- zwalczanie gatunków niepożądanych: sinic i trzciny
- introdukcja rodzimych gatunków roślin

[LIFE07 ENV/PL/000605]

- Ogólnokrajowe kampanie informacyjne podnoszące świadomość społeczną oraz inne działania komunikacji społecznej dotyczące kwestii związanych z ochroną przyrody i/lub środowiska.
- Specjalistyczne szkolenia dla służb ochrony przeciwpożarowej oraz kampanie na rzecz zwiększania świadomości społecznej dla ludności wiejskiej zagrożonej pożarami lasów.

Zadania NFOŚiGW jako Krajowej Instytucji Wdrażającej wynikające z Porozumienia MŚ – NFOŚiGW z dnia 5 września 2008 roku.

NFOŚiGW – Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE+

Funkcje informacyjne

- informowanie za pomocą środków masowego przekazu o terminach naboru, zasadach i miejscu składania wniosków o dofinansowanie z Instrumentu Finansowego LIFE+ oraz zasadach pozyskania krajowych środków publicznych stanowiących uzupełnienie wkładu własnego dla przedsięwzięć współfinansowanych przez Instrument Finansowy LIFE+;
- publikowanie na stronie internetowej Krajowej Instytucji Wdrażającej listy krajowych priorytetów rocznych przygotowanych przez Krajową Instytucję Pośredniczącą (Ministerstwo Środowiska);
- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych, podręczników, organizacja szkoleń i warsztatów dla wnioskodawców i beneficjentów;

NFOŚiGW – Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE+

Funkcje koordynacyjne

- bieżąca współpraca z potencjalnymi wnioskodawcami LIFE+, w tym konsultacje przy przygotowywaniu wniosków do LIFE+;
- przyjmowanie i ocena kompletności wniosków do LIFE+ (ocena formalna) niezwłoczne informowanie Wnioskodawców o możliwości ich uzupełnienia;
- przekazywanie wszystkich otrzymanych wniosków LIFE+ do Komisji Europejskiej w terminie określonym w ogłoszeniu KE o corocznym naborze wniosków;
- udział w organizowanych przez Komisję Europejską posiedzeniach Komitetu Sterującego LIFE+, Grupach Roboczych i innych spotkaniach dotyczących LIFE+;
- w przypadku ryzyka przekroczenia przewidzianej rocznej alokacji krajowej, przygotowywanie komentarzy do wniosków LIFE+ oraz przedkładanie ww. komentarzy do akceptacji Ministra Środowiska;

Funkcje finansowe

- przyjmowanie i dokonywanie oceny wniosków o uzupełnienie wkładu krajowego według jawnych kryteriów oceny oraz wydawanie na ich podstawie decyzji w sprawie udzielenia promesy dofinansowania ze środków Krajowej Instytucji Wdrażającej dla wybranych przedsięwzięć;
- poświadczanie udzielenia promes dofinansowania i dofinansowania ze środków Krajowej Instytucji Wdrażającej na właściwym formularzu aplikacji LIFE+;

Program NFOŚiGW współfinansowania projektów LIFE+

- Program obejmujący wszystkie komponenty LIFE+;
- Wzory wniosków zbliżone do wzorów obowiązujących w LIFE+;
- Koszty kwalifikowane identyczne jak dla programu LIFE+;
- Dofinansowanie NFOŚiGW:
 - *do 45% kosztów kwalifikowanych (dla przedsięwzięć dofinansowywanych przez LIFE+ na poziomie 50%),*
 - *do 20% kosztów kwalifikowanych (dla przedsięwzięć dofinansowywanych przez LIFE+ na poziomie 75%);*
- Dwuetapowa procedura:
 - wnioski o udzielenie promesy dofinansowania;
 - wnioski o dofinansowanie.

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu V osi priorytetowej PO IiŚ

Działania w ramach V osi priorytetowej

5.1 Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu **ochrony siedlisk przyrodniczych** na obszarach chronionych oraz zachowanie **różnorodności gatunkowej**

5.2 Zwiększenie drożności **korytarzy ekologicznych**

5.3 Opracowanie **planów ochrony** obszarów chronionych

5.4 **Kształtowanie postaw społecznych** sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej

Działanie 5.1 Ochrona siedlisk, gatunków i różnorodności biologicznej Cel działania

Przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności biologicznej

Działanie 5.2

Korytarze ekologiczne

Cel działania

Przywrócenie drożności korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju

Działanie 5.3

Plany i programy ochrony

Cel działania

Wsparcie procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych oraz programów ochrony gatunków i siedlisk

Działanie 5.4 Kształtowanie postaw ekologicznych Cel działania

Zwiększenie świadomości w zakresie potrzeby i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu

Maksymalne współfinansowanie projektów

- **Max. 85%** wydatków kwalifikowalnych – **EFRR** (V oś PO IiŚ)
- **Min. 15 %** wydatków kwalifikowalnych – **wkład własny (publiczny lub prywatny)** (NFOSiGW, WFOSiGW, Ekofundusz, SMF, NMF, inne)
- **Możliwość współfinansowania projektu ze środków NFOSiGW**
- **Wkład własny nie może pochodzić z innych programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej!!!**
- (PROW, RPO, PO RYBY, LIFE+, 7PR)
- **Min. 5%** wydatków kwalifikowalnych – **wkład własny beneficjenta – dotyczy wyłącznie jednostek samorządu terytorialnego!!!**
- **Środki pochodzące z wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej traktowane są jako wkład własny beneficjenta.**

Minimalna wartość projektów

400 tys. PLN - ogólna zasada

wyjątek:

- 2 mln PLN**
- przejścia dla dużych ssaków (5.2)
 - kampanie informacyjno-promocyjne (5.4)
 - imprezy masowe (5.4)

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu V priorytetu PO IiŚ

- ➔ Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych – Instytucja Wdrażająca V oś priorytetową PO IiŚ
- ➔ Porozumienie z dnia 18 lutego 2009 r. pomiędzy NFOŚiGW a CKPŚ w sprawie trybu współpracy przy wyborze i wdrażaniu projektów realizowanych w ramach V Priorytetu PO IiŚ
- ➔ Program priorytetowy NFOŚiGW dot. współfinansowania przedsięwzięć V osi PO IiŚ

Program współfinansowania V osi PO IiŚ

- Dofinansowanie (do 15 %) wniosków do V osi PO IiŚ (Łącznie możliwość sfinansowania do 100% wartości przedsięwzięcia),
- bliska współpraca CKPŚ i NFOŚiGW od momentu złożenia wniosków o dofinansowanie do rozliczenia umowy;
- ujednoczenie wniosku do NFOŚiGW o współfinansowanie przedsięwzięć V osi PO IiŚ z wnioskiem obowiązującym dla tej osi;
- jednolite kryteria oceny wniosków;
- wspólne koszty kwalifikowane przedsięwzięć;
- wspólna ocena przez NFOŚiGW i CKPŚ wniosków o finansowanie przedsięwzięć, w których przewidziano współfinansowanie ze środków NFOŚiGW;

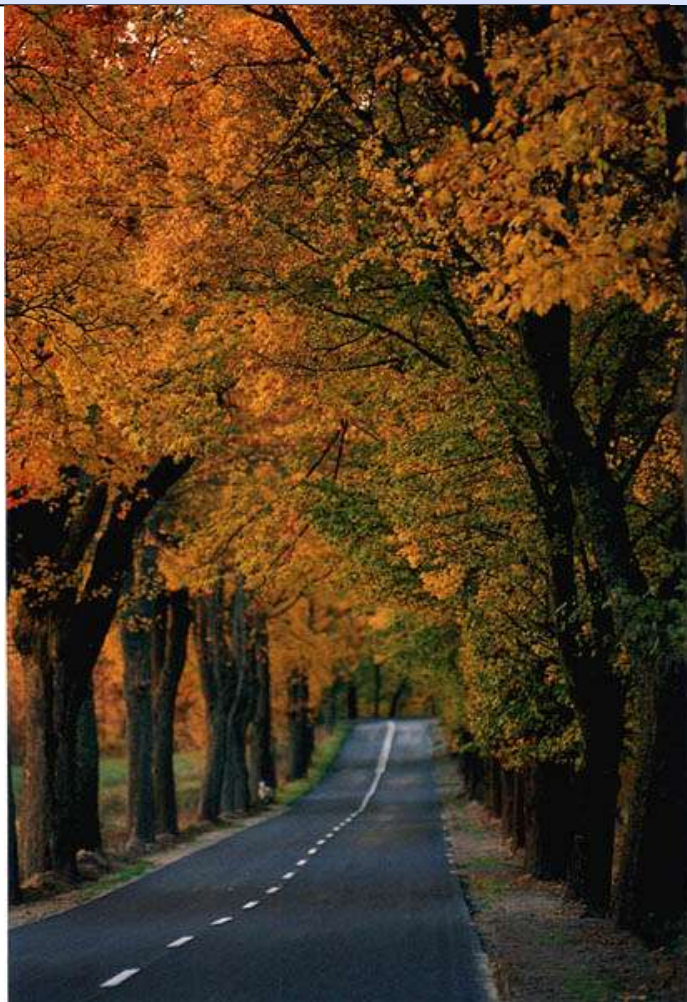
Dane kontaktowe

Departament Edukacji i Ochrony Przyrody

Wydział ds. V osi PO IiŚ i LIFE+
NFOŚiGW

Tel. (22) 459 04 86/396/543
fax. (22) 459 01 93
life@nfosigw.gov.pl

www.nfosigw.gov.pl/life

Jesienna aleja koło Swignajna
<http://www.sadyba.free.ngo.pl/aleje.html>